

ВЪЗДЪРЖАТЕЛЧЕ

Одобренъ и препоръчанъ отъ М-ството на нар. просвѣщеніе съ окр. № 4,462 отъ 28. XI. 1936 год.

МЕСЕЧЕНЪ ИЛЮСТРОВАНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА ДЕЦА И ЮНОШИ
ИЗДАВА БЪЛГАРСКИЯТЪ УЧИТЕЛСКИ ВЪЗДЪРЖАТЕЛЕНЪ СЪЮЗЪ — СОФИЯ
Редакторъ КАЛИНА МАЛИНА

Абонаментъ за година:
10 броя — 10 лева
Адр.: ул. Клементина 15
Чек. с/ка № 1025, София

НЪКОГАШНИ БЪЛГАРИ ЗА ВЪЗДЪРЖАНИЕТО

Мили въздържателчета, въ четвъртия брой на вашето смислено вестниче обещахъ да потърся за васъ нови примѣри на въздържание изъ нашето минало. И ето пакъ намѣрихъ нѣщо много интересно отъ епохата на пробуждането ни, когато българитѣ сж били голѣми идеалисти, голѣми патриоти и врагове на всички пороци.

Ще ви разправа за въздържанието въ Коприщица, която, споредъ една чудна легенда, била основана отъ една болярка, укрила се отъ преследването на турцитѣ въ това сръдногорско кѣтче заедно съ своитѣ придворни, слуги, пастири и стада. После, чрезъ султанката Мара — Мурадова жена и Царъ Шишманова сестра, — тя издействувала особени благоволения и права за своитѣ хора. Ето защо турцитѣ наричали Коприщица „Авратъ-аланъ“ — „Женска поляна“.

Въ Коприщица сж живѣли много събудени мъже и жени — трудолюбиви и ученолюбиви. И не е чудно, че отъ нея излѣзоха писателѣтѣ Любенъ Каравеловъ, апостолитѣ Каблешковъ и Бенковски, държавницитѣ Петко Каравеловъ, Вълковичъ и Груевъ, езиковедцѣтѣ и родолюбецѣтѣ Найдень Геровъ, поетѣтѣ Димчо Дебеляновъ и много още други общественици и достойни българи.

Отъ миналото на Коприщица сж запазени доста ръкописи, които се съхраняватъ днесъ въ Народната библиотека.

Въ правилника на българската община има отбелязано: „Дрехи отъ чужди издѣлїи да не се употребяватъ, да не се празнуватъ много измислени празници, та да не се губи време и да не се пиянствува. Да се черпи само съ сладко и кафе, а не съ вино и ракия“.

Това решение е било взето въ 1872 г. отъ общинскитѣ настоятели и въ прикѣтствието на пловдивския владика Панаретъ.

Въ правилника на занаятчийското сдружение намираме следното:

„Събранитѣ общи пари да не се разходватъ за ядене и пиене на празника на покровителя Св. Спиридонъ, както що е било. Общитѣ пари да служатъ за полезни цели, да се правятъ пѣтица и подобни“.

Въ тѣзи редове, нали, съзирате, че трезвитѣ настоятели и занаятчици налагатъ своето мнение и искатъ да опазятъ своитѣ отъ страшния порокъ — пиянството!

Презъ 1872 г. въ Коприщица е излизало едно вестниче „Трѣба“. И то е бичувало пиянството. Ето какво четемъ въ неговитѣ страници:

„Въ идущия брой ще разкажемъ подробно вредата отъ пиянството и увѣрени сме, че ще действуваме на нашитѣ млади читатели, които освенъ дето си губятъ времето и си изпразватъ кеситѣ за бѣла Рада (ракия) и червенъ Петко (вино), но още си потѣпкватъ честѣта, изгубватъ довѣрието на народа и ставатъ тѣпоумни, недостойни за добра работа, отнасяща се до общия напредѣкъ“.

Пакъ въ „Трѣба“ намираме една статия за новата година:

„... вмѣсто да си честитяваме лицемѣрно новата година, не е ли по право да се лопитаме, кой съ що и съ какво е можалъ да заслужи повече на народа си? Въ разстояние на една година какво извършихте? Дали се изоставихте отъ пороцитѣ си? Като знаемъ, че пиянството е противно на Бога, потрусихте ли се да го изкорените? Отъ двеста бѣчви вино, които се наливаха въ селото ни, сега сж 320, това ли е успѣха и напредѣка? Съ това ли се надѣвате да се преобразимъ и да станемъ достойни да избавимъ отечеството си? Като правите разноски за комаръ и други трици, записхте ли се да получавате нѣкой вестникъ или друга полезна книжка? У насъ гледаме да се отварятъ механи всѣки день. Но ако сме вървѣли до сега така, слава Богу, нѣма да вървимъ и до край така...“

Постепенно първитѣ наши въздържателци сж намирали съмишленици, които по-късно образували дружества за борба съ пиянството, и днесъ тѣзи дружества допринасятъ много за здравето на българскитѣ семейства, за тѣхното преуспѣване и за напредѣка на нашата хубава страна.

Здравейте, малки въздържателчета и когато порастнете запазете своя идеалъ, останете си пакъ въздържателци!

Д-ръ М. Лещова Трънка

Милото внуче на баба

З. П. Вагнеръ

БАБА И ВНУКЪ

— Дечко, Дечко, бабинъ Дечко, стой мируй! — Малкъ Сѣчко прѣска палави снѣжинки по поляни, по долчинки.
Стой, погледай, какъ ги сѣе!
Стой, послушай, какъ си пѣе!
Той е, сине, лошъ немирникъ, лошъ немирникъ лошъ размирникъ.
Баба Марта му е кака,
а ѣ дума змия, сврака;
ядно хапе, плаче, шипе,
вредомъ всичко ще засипе.

Стой, бре Дечко, стой, бре баби, не насмогвамъ съ сили слаби, па и какъ ли да те стигна? — дай ми време салъ да мигна!
— Нека сипе, бабо стара, щѣлъ е, казвашъ да накара гърне въ огънь да замръзне, всичко, всичко да зазѣзне.
Внѣхъ пусти ме, както зная тѣй на воля да играя, да се боримъ съ него двама — ти да гледашъ, татко, мама.

Н. Моневъ

ДѢДО, БАБА И ЗЛАТНА РИБКА

Даваме тази приказка отъ бележития руски поетъ Пушкинъ по случай стогодишнината отъ рождението му. Тя е преведена отъ П. Р. Славейковъ, неговъ съвременникъ.

Едно време живѣлъ нѣкой дѣдо съ своята баба край морето, покрай Черно море. Тѣ живѣли въ сламеница изба, и живѣли трийсетъ и три години. Ловилъ дѣдо съ кърпенъ неводъ риба, а па баба прела, шила, прала.

Веднажъ дѣдо неводъ въ море хвърля; сбира неводъ — само трева морска. Втори пѣтъ си дѣдо неводъ хвърля; сбира неводъ — въ него чудна-рибка! Златоперка съ позлатени луспи! Съ гласъ човѣшки продумала-рибка. Тя се моли, тихомъ му говори:

— Искай, дѣдо, откупъ; дала бихъ ти всичко, що ми ти поискашъ, само отпусни ме въ море да си ида.

Чува дѣдо и се чудомъ чуди: рибарувалъ трийсетъ и три години, а нечувалъ риба да говори. Смаянъ дѣдо галено продума:

— Иди сбогомъ, дѣдовото рыбѣ; нищо откупъ азъ отъ тебѣ не искамъ. Завръща се дѣдо нашъ при баба, та ѣ казва за туй чудно чудо:

— Една-рибка днесъ бѣхъ хваналъ, бабо, ама каква-рибка... златоперка, златолюспа... огънь сякашъ свѣти;

а най-чудно първи пѣтъ що видѣхъ, по нашенски-риба да говори: моли ми се въ море да я пустина, даваше ми всичко, що бихъ искалъ. Не смѣхъ азъ нищо да поискамъ, току тѣй я пакъ въ морето пуствахъ.

— Бре, тую-гиди, халосийо-недна! Да те молятъ, а ти да не вземашъ; да не смѣшъ нищо да поискашъ! Шо не иска баръ едно корито? — Нашето е, вижъ го, пукнато, разбито!

Става дѣдо на море отива, а море се леко разиграло. Вика дѣдо, златна-рибка-клика. Иде-рибка, па си дѣда-пита:

— Шо е, дѣдо, и какво ти трѣбва?

Съ поклонъ дѣдо-рибки-отговаря:

— Ой те, рыбке, златоперке-рибке, мойта баба май се поразсърди, нагълча ме и ми се поскара. Трѣбвало ѣ за пране-корито, че нашето било-вечъ-пробито.

Рибка дѣду тихомъ-отговаря:

— Иди-сбогомъ, дѣдо, не-грижи-се, ще-имате-вие-новичко-корито.

Па се-върща-дѣдо-нашъ-при-баба. Баба-има-вече-новичко-корито; но-сърдита, нацупена-баба, скарва-му-се, хваща-да-ругае:

— Старо-хоро, туй-ли-свърши? — корито-да-вземешъ! Отъ-корито-каква-ти-облага?... Шо-ми-е-сега-туй-ко-

рито-пусто? Да-се-върщашъ, отъ-рибката-кѣща-да-ми-искашъ!

— Става-дѣдо-на-море-отива, а-море-се-помѣтило-малко. Дѣдо-вика, златна-рибка-клика; иде-рибка-па-си-дѣда-пита:

— Шо е дѣдо и какво ти трѣбва?

Съ поклонъ дѣдо-рибки-отговаря:

— Ой, смил се, рыбке-златоперке, олака е мойта-стара-баба, кара-ми-се-

мира-не-ми-дава. Кѣща-иска-немирница-баба!

Рибка дѣду тихомъ-отговаря: — Иди-сбогомъ, не-грижи-се-дѣдо! То-ще-бѣде, ще-имате-кѣща!

Па-се-върща-дѣдо-та-на-изба, а-отъ-изба-нѣма-ни-ти-дира. Гледа-дѣдо, нова-кѣща-види, — отъ-кирпичи, съ-бѣлъ-куминъ-варосанъ. Вратата-ѣ-чисто-орѣхови, а-прозорци-дуграма-джамли. На-прозорци-баба-седи, гледа; като-вижда-дѣда-отдалеко-и-захваща-съ-него-да-се-кара:

— Дѣрто-хоро, главо-изкуфѣла, кѣща-ли-ти-рекохъ-азъ-да-искашъ? Салъ-кѣща-ли? Хж, върни-се-друго-да-поискашъ, на-рибката-така-да-ѣ-кажешъ: — Не-ща-вече-селянка-да-бѣда, искамъ-да-сѣмъ-голѣма-болярка!

Става-дѣдо, на-море-отива. А-море-се-силно-разиграло. Дѣдо-вика, златна-рибка-клика; иде-рибка, па-си-дѣда-пита:

— Шо е дѣдо и какво ти трѣбва?

Съ поклонъ дѣдо-рибки-отговаря:

— Ой, смил се, рыбке-господарке, пуста-баба-по-проклета-става, салъ-се-кара, мира-ми-не-дава. Не-ще-вече-селянка-да-бѣде, иска-да-е-голѣма-болярка!

Рибка дѣду тихомъ-отговаря:

— Иди-сбогомъ, не-грижи-се, дѣдо, като-иска-и-то-ще-да-стане.

Па-се-върща-дѣдо-нашъ-при-баба. Шо-да-види, гледа-и-невѣрва! Предѣ-